

Dr hab. Sylwia Kuźma-Markowska

Polskie imigrantki i Amerykanki polskiego pochodzenia w Stanach Zjednoczonych:
doświadczenia życia prywatnego i intymnego (1890-1940)

Streszczenie popularnonaukowe

Celem projektu jest analiza niezbadanych do tej pory aspektów życia kobiet ze społeczności polonijnej w Stanach Zjednoczonych w końcu XIX-tego i w pierwszych dekadach XX w. Pomimo stanowienia przez kobiety znacznej części imigrantów przybywających do USA na przełomie XIX i XX w., doświadczenia życia codziennego, prywatnego i intymnego polskich imigrantek nie stały się do tej pory przedmiotem refleksji historyków i socjologów lub też zostały przedstawione w nieobiektywny sposób ze względu na wykorzystane materiały źródłowe (np. Thomas i Znaniecki, *Chłop polski w Europie i Ameryce*). Badacze polonijnej społeczności w małym stopniu uwzględnili także w swoich analizach doświadczenia Amerykanek polskiego pochodzenia przychodzących na świat i dorastających w USA w okresie międzywojennej ekspansji konsumeryzmu i kultury popularnej w USA.

Projekt ma ambicje zmienić ten stan rzeczy, zadając pytania o doświadczenia polonijnych kobiet w kilku wybranych, istotnych dla całej społeczności aspektach takich jak reprodukcja i macierzyństwo (np. praktyki związane z ciążą i porodem, próby kontrolowania płodności, opieka nad dziećmi); więzi rodzinne (np. przemiany w małżeństwie, relacje dzieci-rodzice ewoluujące pod wpływem kultury amerykańskiej); seksualność (np. wpływ kultury popularnej na przemiany w sferze życia intymnego; różnice w tym aspekcie pomiędzy pokoleniem imigrantek i kolejną generacją kobiet); gospodarstwo domowe (np. rola ekonomiczna kobiet w obrębie rodziny; próby pogodzenia pracy zarobkowej i obowiązków rodzinnych); czas wolny i rozrywka (np. zmiany w sposobach spędzania wolnego czasu, wpływ kultury popularnej i masowej w tym aspekcie).

Jednym z założeń przy badaniu doświadczeń polonijnych kobiet w sferze życia prywatnego i intymnego jest zwrócenie szczególnej uwagi na ich sprawczość w sytuacji bycia usytuowanymi pomiędzy wymogami i oczekiwaniami polonijnej społeczności, Kościoła katolickiego i amerykańskich organizacji społecznych i filantropijnych. Wyżej wymienione instytucje (w tym bardzo prężnie działający w tym okresie ruch amerykańizacyjny) postrzegały polonijne imigrantki jako podatne na kształtowanie wykonawczych ich projektów tożsamościowych. Odnalezienie w tym kontekście rzeczywistych kobiecych doświadczeń, celów i pragnień jest jednym z kluczowych celów projektu.

Zrealizowanie tego i innych celów będzie możliwe dzięki analizie materiałów źródłowych takich jak historie mówione (oral histories), ankiety etniczne (ethnic surveys), listy, dzienniki, autobiografie i wspomnienia (często niepublikowane, znajdujące się w spuściznach) przechowywanych w amerykańskich archiwach i bibliotekach usytuowanych przede wszystkim w regionie Środkowego Zachodu (Midwest), charakteryzującego się największym skupiskiem Polonii w analizowanym okresie. Ponadto, kwerendą zostaną objęte także dokumenty instytucji polonijnych i amerykańskich organizacji społecznych pracujących z imigrantami, prasa etc.

Wyniki projektu przyczynią się znacząco do lepszego i pełniejszego zrozumienia dziejów Polonii amerykańskiej, a także do rozwoju badań nad imigracją z Polski do USA, nad polską mniejszością etniczną w Stanach Zjednoczonych, a także nad historią kobiet w Polsce i za oceanem.